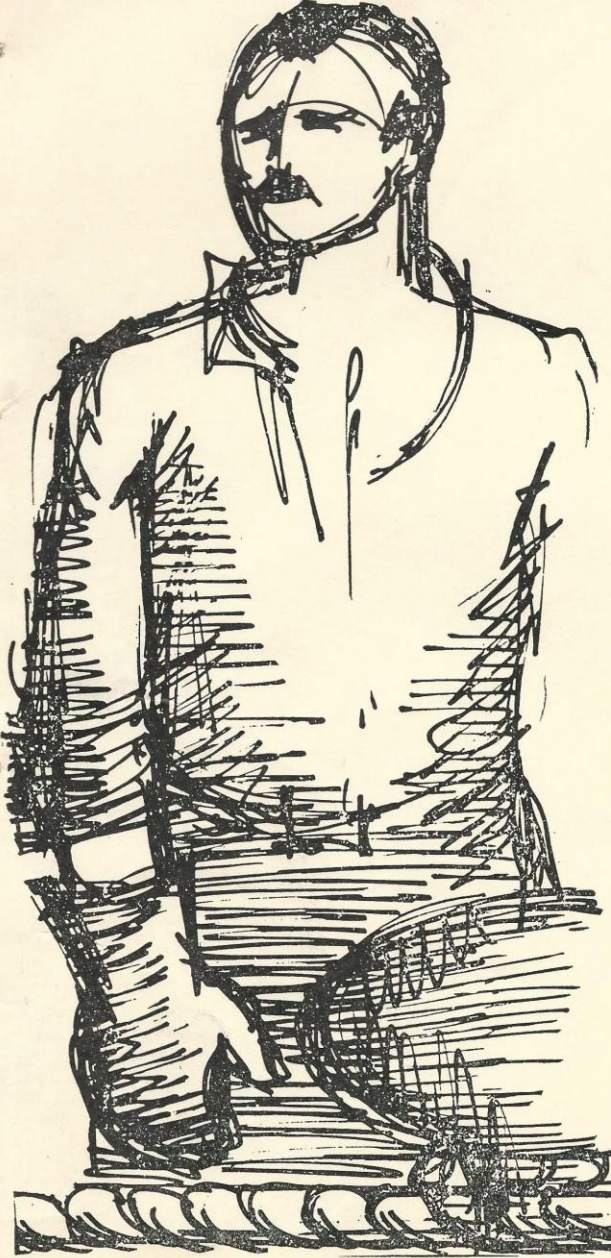

ASTER AJANS

Aster-iş Sendikası Haber Ajansı

ASKERİ İŞYERLERİNDE SENDİKAL HAREKETİN BOYUTLARI

Sahibi : Askerî Tersane ve Askerî İşyerleri İşçileri
Sendikası adına Ayhan DÜMEN
Yazı İşleri Müdürü : Mustafa YALÇIN
Yönetim Yeri : Beyoğlu Tonton Mah. Eski Çiçek Sok.
No: 5/7 Kat: 2 İstanbul — Tel : 49 73 51
ÖZEL SAYI : 10 - 2 - 1979

GİRİŞ

Askeri işyerleri işçilerinin demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü Aster-iş zorlu bir örgütlenme sürecinden geçti. Geçiyor. Çünkü Aster-iş yıllardır işçilerin sendikal haklarını korumayan ve geliştirmeyen uzlaşmacı Harb-iş yöneticilerinin yıkımına karşı yığinsal ve sistemli bir savaşım yürütmektedir. Bu savaşımın boyutları yeni yetki döneminde daha da yükselmiş daha da yaygınlaşmıştır.

Demokratik haklar için yürüttüğümüz bu savaşımı engellemek üzere Harb-iş yöneticileri türlü engellemelere girişmiştir. Bu engellemelerin en önemlisi geçen dönem toplu sözleşmeyi işyerleri ve işkolu düzeyinde özde tek bir metin olarak imzalayan Harb-iş'in sözleşmenin bitir süresinde yaptığı karşı-saldırısıdır. Harb-iş diğer hiçbir işkolunda gözükmeyen bu oyuna korku ve telaş içinde sarılmış, işkolu sözleşmesini feshettiğini belirterek işyerleri sözleşmesini 1 yıl uzattığını bildirmiştir. Yapılan oyun açıktır: ileri haklar ve sendikal güvenceler için savaşım yürüten Aster-iş'in önüne set çekmek, askeri işyerleri işçilerinin haklı savaşımını etkisiz kılmak...

Uzlaşmacı sahtekarların böylesi bir çıkış yoluna uzanarak, demokratik olmayan saldırıya geçmesi karşısında sessiz kalmayan sendikamız; Türkiye işçi sınıfına, O'nun ileri sendikal hareketine ve demokrasi savaşımına duyduğu sorumluluğun bilincinde olarak sendikal hareketimizin boyutlarının belirlendiği bu raporu yayınlamakta yarar görmüştür.

ASTER-İŞ SENDİKASI GENEL YÜRÜTME
KURULU

ASKERİ SANAYİİ İŞÇİLERİ ÇETİN KOŞULLAR İÇİNDEDİR

Askeri işyerlerinde zorlu günler yaşanmaktadır. Sendikal haklar savaşımı daha da sertleşmektedir. Binlerce işçinin çalıştığı işyerlerinde işçinin demokratik, sendikal hakları budanmak istenirken, onların sosyal ve sendikal güvencelerden yoksun kalması için uzlaşmacı sendika Harb-İş'in yürüttüğü çalışmalar yeni boyutlar kazanmaktadır. Aster-İş'in önüne olmadık engellemeler getirilmeye çalışılmakta, işçinin temel kazanımlarına ve demokratik haklarına saldırılmaktadır. Kısıtlı sendikal güvenceler etkisiz kılınarak daha da geriletilmek istenmektedir.

Uzlaşmacı Harb-İş yöneticileri bunun için hukuksal karmaşıklık yaratmakta, karşı propogandalarını arttırmakta, mao'cu ve MHP'li faşist zorbaları işçinin ve Aster-İş'in üzerine sürmektedir. Böylece yıllardır hakları eritilmiş ve sınırlandırılmış askeri sanayii işçileri daha da zor ekonomik ve toplumsal koşulların içine itilmek istenmektedir. İşçiler bir yandan geri düzeydeki toplu sözleşmelerle, öte yandan kısıtlı yasal hakları ile ve ülkedeki ekonomik bunalımın sonuçlarıyla dayanılmaz bir kaskacın içine sokulmaya çalışılmaktadır. Böylece temel güvencelerden yoksun, toplu sözleşme hakları budanmış, askeri sanayii işçisi yılgınlığa, sendikal savaşıma güvensizliğe, demokrasi savaşımından etkisiz kılınmaya zorlanmaktadır.

Bu gelişmeleri somut olarak kavrayan ve savaşımını durdurmaksızın sürdürmeye kararlı olan sendikamız Aster-İş, demokratik hakları için ve bu hakların daha da geliştirilmesi için yoğun bir çalışma içindedir. Bu yeni yetki döneminin bu günkü aşamasında Aster-İş'in tarihsel ve toplumsal bir sorumluluğudur. Onun için örgütlü olduğu askeri sanayii işyerlerinde Harb-İş sendikasının ve diğer yandaş güçlerinin dayatmalarını aşmada, kısıtlı sendikal hakların geliştirilmesi savaşımında uyanıklığı ve duyarlılığı elden bırakmayacaktır.

ASKERİ SANAYİ İŞÇİLERİNİN HAKLARINA GETİRİLEN KISITLAMALAR
ANTİDEMOKRATİKTİR.

Askeri sanayii işçileri yıllardır eşitsizlikler ve haksızlıklarla yüzyüze bulunmaktadır. Haksızlığın ve eşitsizliğin sürdürülmesi yönünde sendikal çalışma yürüten Harb-İş'in uzlaşmacı yöneticileri işçilerin sınıfsal ve demokratik istemleri yönünde çalışma sürdürmemiş, tersine işkolunda demokratikleşme hareketinin sendikal öncülüğünü yapan Aster-İş'in önüne engeller getirmeye çabalamıştır.

Onun için askeri işyerlerinde çalışan işçilerin sendikal haklarıyla, çalışma ve yaşama koşullarını belirleyen "yasal" statü, işçilerin temel güvencelerden yoksun oluşunun somut bir göstergesi olmaktadır.:

1. Askeri işyerlerinde çalışan işçilerin grev hakları Türkiye'deki kısıtlı grev hakkının yanında daha da kısıtlanmış, demokratik olmayan kurallara bağlanmıştır. (EK-1)

2. Askeri işyerlerindeki sendikal örgütlenme Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) standartlarına ters bir biçimde ayrı bir işkolu düzenlenmesine gidilerek, dar bir alana sokulmuştur. Böylece bu işkolunda çalışan işçilerin üzerine diğer işkollarında çalışan işçilerin sendikal haklarından ayrı olarak:

- a. Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Yasasıyla,
- b. İş Yasasıyla,
- c. Sendikalar yasasıyla,
- d. Ve çalışma yaşamını düzenleyen diğer yasa, tüzük, genelge ve yönetmeliklerle,

kısıtlayıcı hükümler getirilmiştir. (EK-2)

3. Bütün bunların yanında işkolunda :

- a. İşyerlerindeki çalışma ortamının denetlenmesi askeri hiyerarşi içinde düzenlenmiştir.

Yine buna bağlı olarak iş güvenliği ve işçi sağlığı kuralları -
nın belirlenmesi ve denetimi Çalışma Bakanlığının değil Milli
Savunma Bakanlığının müfettişleri eline bırakılmıştır.

b. Çalışan işçiler: Askeri Ceza Yasasının, Disiplin Mahkemele-
ri Yargılama Usulü ve Disiplin suç ve Cezaları hakkındaki Yasa-
nın, Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Yasasının,
Askeri İc Hizmetler Talimatnamesinin kapsamına alınmıştır. Böy-
lece işçiler askeri hiyerarsinin içine sokularak "işçilik" hak -
ları daha da kısıtlanmıştır. İşçiler "asker şahıs" olarak nitelen -
dirilmiştir.

c. Toplu sözleşmelerde belirlenen kuralların dışında işçinin
çalışma olanakları için sıkı bir denetim mekanizması oluşturan
bir işyeri örgütlenmesi ve istihbarat gerçekleştirilmiştir.

d. Ayrıca sivil ücretli "memurların" örgütlenme hakları bütü -
nüyle yasaklanmıştır. (EK-3)

HARB-İŞ YÖNETİCİLERİ İMZALADIĞI SÖZLEŞMELERLE İŞÇİNİN HAK -
LARINI DAHA DA GERİLETMİŞTİR.

Demokratik hakların böylesine kısıtlı olduğu işkolunda yaklaşık
20 yıldır örgütlü bulunan ve yıllarca sözleşme imzalayan Türk-İş
üyeleri Harb-İş sendikası yöneticileri, gerek toplumsal gerek sen-
dikal ve ekonomik haklar konusunda tek bir ileri çıkışa neden ol-
maksızın, toplu sözleşmelerin sefalet sözleşmeleri düzeyinde tu -
tulmasına çalışmıştır. Toplu sözleşmeler karşıt sendika olmama -
sı nedeniyle son 11 yılda işyeri ve işkolu düzeyinde, özdeş ve
bir tek metin olarak, işçinin olurluğunu almadan imzalanmıştır. As-
keri işyerleri işkolundaki çok farklı üretime yönelik fabrika ve
işyerleri olmasına karşılık, işyerlerinin özellikleri gözönünde
bulundurulmaması, sözleşmelerde ücretler "kademeli" bir eşitsizli-
ğe uğratılmıştır. Sosyal haklar, işgüvencesi, işgüvenliği, di -
siplin kurulları, sendikal kademelerin işleyişi işçinin çıkarları-
nın tersine olarak düzenlenmiştir.

Sendikal güvenceler tırpanlanmıştır. Sözleşme uygulamasında ise sözleşmede var olan kısıtlı hakların daha da sınırlandırılması yoluna gidilmiştir.

Toplu sözleşmeleri böylesine geri düzeyde imzalayan Harb-İş yöneticileri işçi sınıfının istemleri yönündeki çıkışları bastırmaya yönelmiş; işçilerde güvencizliğin oluşturulmasına ve böylece haklar savaşımında uzaklaştırmaya özen göstermiştir.

ASTER-İŞ SENDİKAL SAVAŞIMINDA SONUNA DEK HAKLIDIR

İşte Aster-İş sendikasının işçi sorunlarının çözümü için yürüttüğü savaşımın haklılığı bu nesnel temel üzerinde yansımaktadır. Aster-İş bir yandan iktidarın hukuksal ve sosyal ayırmedici statüsünün değiştirilerek, demokratik ve geçerli kurullarla donatılmasını isterken, aynı anda işçisinin sendikasına güvendiği ve işçiye yeni sosyal güvenceler getiren, ileri daha da ileri kazanımlar için çalışmaktadır. Bununla işçinin satınalma gücünün korunmasını, işçinin yeterli bir ekonomik güce ulaşmasını ve geleceğinin temel sendikal güvencelere bağlanmasını istemektedir. Bütün bunları yaparken kapitalist ekonomik bunalımın ağır sonuçlarına karşı tutarlı bir sendikal savaşım yürütörek, sönürsüz ve baskısız bir yarınlara ulaşma amacındadır. Ayrıca sendikamız bu yolda ülkemizdeki genel demokratik savaşımına bağlı olarak işkolumuzda demokratikleşme hareketine uyumlu savaşımın sendikal öncülüğünü yapmaktadır.

-II-

ASTER-İŞ'İN GENİŞLEYEN SAFLARI YENİ YETKİ DÖNEMİNDE DAHA İLERİ BOYUTLARA YÜKSELMİŞTİR.

Aster-İş'in haklı savaşımı iz bir çizgi üzerinde gelişme göstermemiştir. Kısıtlanmış hakların yanında "zlaşmacı" sendikaların binbir türlü dayatmalarına, işveren vekillerinin kurmak istedikleri baskı yöntemlerine karşı durularak yürütülmüştür.

Gerilemeler, mevzi kaybetmeler olmuştur. Ama, haklarımız için yürüttüğümüz savaşında daha da güçlü olarak çıkmıştır. Daha da güçlü olarak çıkmanın koşullarını gerçekleştirmek için titizlik, özen ve fedakârlık gösterilmiştir.

Aster-İş kurulduğu 1975 yılından bu güne kadar böylesine zorlu ve çileli süreçlerden geçti. Geçiyor. Binlerce işçi Aster-İş içinde kenetleşti. Aster-İş'in haklı istemleri, demokratik örgütsel yapısı askeri işyerleri işçilerinin her zaman için yüzünü güldürdü. 6 ayrı kentte bölge temsilcilikleriyle, işyerlerinde oluşturduğu tüzük organlarına demokratik bir işlerle kurdu. Haksızlıklara göğüs gerdi. Demokratik haklarının korunması için varını yoğunu ortaya koydu.

Bu arada 1979 yetki döneminin zorlu günlerinin gelmesiyle örgütlenmesine ve tüm sendikal çalışmasına yeni bir canlılık ve ivme kazandırıldı. Ne varki, yeni yetki dönemine engelsiz, dayatmasız girilmedi. Yeni yetki döneminin içinde engellemeler, dayatmalar bitmeksizin sürdürüldü. İşçi düşmanları ile el ele veren Harb-İş yöneticileri karşı propogandalarını yoğunlaştırırken, demokratik ve yasal olmayan uygulamaların içine girdiler. Tehditler savruldu. Provokasyonlar düzenlendi. Sahte bir demokratlık kisvesi altında bir yandan MHP'li ve ÜGD'li faşist zorbaları öte yandan mao'cu faşistleri Aster-İş'in üzerine sürmeye çalıştılar. Mussoliniyi anımsatan önerileriyle, demokrasi savaşımını onurla yürüten sendikamıza saldırdılar. Saldırıyorlar. (EK-4)

İŞVEREN VEKİLLERİNİN BASKILARI, HARB-İŞ'İN SENDİKAL ÇALIŞMASINA YENİ OLANAKLAR SAĞLAMAYA YÖNELİKTİR.

Harb-İş sendikasının böylesi karşı çabaları gerçekleştirilirken, işveren vekillerinden bazıları üyelerimiz ve işyeri örgüt sorumlularımız hakkında yanlış ve ayrıcalıklı davranışlarını sürdürdüler. Bu, onlarca saatlik ücret kesintilerinden, işten çıkarılmalarına kadar genişletildi.

Özellikle Gölcük Tersane Komutanlığı işyerinde, işverenin örgütlü yapısıyla Harb-İş'in militanları Aster-İş'e karşı kullanıldı. Kimi işveren vekillerinin ellerindeki sınırlanmamış yetkiyi kullanarak yaptıkları uygulamalar, Aster-İş'in işyerindeki gelişmesine ve yasal varlığına yönelmiş saldırılar düzeyine çıkarıldı. (EK-5)

Harb-İş işveren vekillerinin baskılara girişmesi konusunda etkin olmaya, provakasyonlar düzenlemeye çalışırken, işveren vekilleri işçilerin mesaiye zorlanmasından, türlü gerekçelerle ücretlerinin kesilmesine, işten çıkarmalardan, işçinin dolaplarının ve özel eşyalarının aranmasına, Harb-İş'in çalışmaları için askeri araç ve rümlerine ve hatta işçilerin bıyıklarının kesilmesinden, işçilerin içtimaya dizilmesine ve yer yer asker kişilerden subayların Harb-İş üye kayıt çalışmalarına katılmalarına veya yeni olanaklar hazırlamalarına kadar, demokratik olmayan yasa dışı baskılar yürütmüşlerdir. Bu arada sözleşme imzaladığımız Ururyeri Deniz Onarım Atelyesi işyerinde, yetki döneminin kısa bir süre öncesinde işyerinde çıkan sorunu sendika merkezine ilettiği için baştemsilcimize, işyeri komutanı tarafından ücret kesintisi cezası uygulanabilmiştir. Ayrıca diğer işyerlerinde ise yasal haklarını kullanarak, baskıya girişenler hakkında yasal işlem yapılması için oluşturulan tutanaklara imza atan arkadaşlarımız soruşturmalara uğratılabilmektedir. Bu konularda işverenin vekillerinin gösterdikleri gerekçeler "sorunlar işyerindeki askeri hiyerarşi atlanarak çözümlenemez" olmuştur. (EK-6)

Yine bütün bu ortamda Harb-İş sendikasının genel başkanı ve CHP'nin Ankara Milletvekili Kenan Durukan, işveren vekillerinin kendisine sağladığı olanakları kullanarak ve parlamenter dokunulmazlığının arkasına sığınarak, Parlamento Milli Savunma Komisyonunun Gölcük Tersanesinde düzenlediği brifingde yaptığı konuşmada, sendikamızın örgütsel bağımsızlığına saldırabilmiştir. İlerici bir parti olan CHP'nin içine sokulmuş bu gericiлик güçlerinin ajanı aynı brifingte faşist mussolininin İtalya'sında gerçekleştirilen sendikal örgütlenmenin özlemcisi olduğunu yansıtan konuşma yapı-

rak, "askeri işyerlerinde tek devlet sendikası olması gerektiğini" anımsatan açıklamalarda bulunmuştur. Bu teknik düzeydeki toplantıyı sendikal amaçları için kullanmaya yeltenmiştir. Böylece Harb-İş yöneticileri toplu sözleşmelerle getirdikleri işveren vekillerinin "mutlak yetkileri" hükümünün altına neden imza attıklarını somut olarak göstermişlerdir. (EK-7)

-III-

ASTER-İŞ YETKİ DÖNEMİNİN SOMUT ÇALIŞMALARINI DEMOKRATİK KURALLAR İÇİNDE YÜRÜTÜRKEN, HARB-İŞ DEMOKRATİK OLMAYAN YOLLARLA ENGELLEMELERE GİRİŞTİ.

Aster-İş bu ateş çemberinin içinde örgütlenmesini yükseltmiştir. Yetki döneminin öncesinde İstanbul'daki, Mersin'deki, Kocaeli'ndeki örgütlenmesi daha başka işyerlerini saraken, Ankara'da, İzmir'de ve Eskişehir'de yeni örgütlenme atılımlarına geçmiştir. Buralardaki bölge temsilcilikleri aracılığıyla, işçilerin sorunlarının çözümü yolunda ileri adımlar atmıştır. Atmaktadır. Bir çok işyerinde gelişmenin koşullarını değerlendirerek uzun soluklu bir örgütlenme başlatan Aster-İş demokratik, canlı ve dayanıklı bir yapıyı işyerlerinde ördü. Örgütlülüğün derinleşmesi için çalışmalarını yoğunlaştırdı. İşyerleri yetkilerinin alınması için çalışmalarını ilerletti. Üye kayıtlarını arttırırken Harb-İş sendikasının yapabileceği sahtekârlıklara önlem olması için İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Kocaeli'nde Harb-İş'ten istifaya başlandı. Düzenlenen kitlesel toplantılarda Aster-İş'e duyulan inanç vurgulandı. Harb-İş'e karşı duyulan nefret ve kin daha da bilendi..

Harb-İş yöneticileri bu gelişmenin boyutlarında her geçen gün daha fazla ürktü. Korktu. Ve yetki döneminde demokratik olmayan bir yeni saldırıya girişti. Bu saldırı yıllardır özdeş ve tek bir metin olarak imzaladığı işyerleri ve işkolu sözleşmesini yeni bir oyun olarak kullanmasıdır: İşkolu sözleşmesini fesh ederek ama işyerleri sözleşmesini bu yetki döneminde uzatarak düzenlenen saldırıdır.

Aynı konuda taraf olmasına karşın Milli Savunma Bakanlığı bu işyerlerinde Harb-İş yöneticilerinin oyununa gelerek sözleşmeyi feshetmedi. Fesih işlemi Harb-İş tarafından düzenlendi, sürdürüldü. (EK-8)

Böylece Harb-İş yöneticileri belirli bölgelerde yoğunlaşan ve işkolunun büyük bir çoğunluğunu oluşturan örgütlenmemizin önünü alabileceğini düşündü. Ve Harb-İş yöneticilerinin bu girişimi ;

1. Askeri sanayii işkolunda gelişen sınıf ve kitle sendikacılığı hareketini durdurma amacına yönelik olarak yapmıştır.
2. İşkolunun demokratikleştirilmesi savaşımını ve bu savaşımın ülkemizin demokratikleştirilmesi savaşımıyla olan bağlantısını engellemeye yönelik olarak yapmıştır.
3. İşkolumuzdaki işçilerin sendikal güvencelere ve ileri haklara kavuşması için yürütülen savaşımı durdurma amacına yönelik olarak yapmıştır.
4. Sendikamızın yetki dönemi içinde ve sonrasında ağır ekonomik yükler altında kalması ve böylece hareketsiz kılınması amacına yönelik olarak yapmıştır.
5. Sendikamızın kadrolarından başlayarak bütün işçilerin etkinliğinin azalmasına, işten çıkarılma ve cezalandırılmaları amacına yönelik olarak yapmıştır.
6. Sendikamızın işyerlerindeki etkisini izole etmeye ve böylece sendikal savaşıma güvensiz, yalın bir kitlenin oluşturulmasına yönelik olarak yapmıştır.

HARB-İŞ ÇIKIŞ YOLUNU VE KURTULUSUNU İŞÇİ SINIFINA İHANETTE GÖRÜYOR.

Yine bu arada Harb-İş yöneticileri, bütün bunlarla ;

1. Harb-İş'in askeri işyerlerinde tek egemen sendika haline dönüştürerek, Türkiye işçi sınıfının savaşımını arıdan hançerleyen bir uzlaşmacılık odağı olarak varlığını korumayı amaçlamaktadır.

2. Harb-İş'in MHP li faşistinden mao'cu faşistane ve bin bir türlü demokrasi düşmanına kadar işçi düşmanlarına açılmasını ve bunun korunmasını amaçlamaktadırlar.

3. SDS'lerle, vakıflarla sürdürdükleri sömürüyü süregen kılmak ve yatırım alanlarına boşalttıkları milyonları kurtarmak ve böylece sömürülerini sürdürmeyi amaçlamaktadırlar.

4. Askeri işyerlerindeki demokratikleşme hareketinin önüne set çekmelerini daha üst düzeyde yürütmeyi amaçlamaktadırlar.

Ancak, yapılan bu uygulama ;

1. Sinsi bir amaçla gerçekleştirilmiştir.
2. Demokratik hakları budamaya yöneliktir.
3. İşçinin temel hak ve özgürlüklerine saldırıdır.
4. Ekonomik, toplumsal ve sendikal hak ve çıkarları gasptir.
5. Anayasanın, Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerinin eşitlik ilkelerine terstir.

ASTER-İŞ HAKLIDIR VE YENİLMİYECEKTİR

Sendikamız bu koşullar karşısında yeni yetki döneminin daha da zorlaşan şartlarında savaşımının yükselmesini demokratik ve sınıfsal bir görev olarak görmektedir. Aster-İş yeni koşullara uyumlu bir sendikal savaşım yürüterek, Harb-İş sendikasının karşı girişimlerini etkisiz kılmaya, Aster-İş'in yetkili sendika olmasını gerçekleştirmeye kararlıdır. Bunun için çok yönlü ve çok karmaşık bir sürecin içinden geçecek savaşım hazırlıklı olmuştur. Olacaktır. Uzlaşmacıların böylesi çabaları etkin bir kitle desteği ile ve güçlü bir dayanışma ile aşılacaktır. 1980 yılında başlayacak olan işyeri yetki dönemine daha da güçlü ve daha da etkili olarak hazırlanacaktır. Örgütümüzün Genel Merkez sorumlularından bütün üyeleri ve tüm Aster-İş'le dayanışma içinde bulunan güçleri bu doğrultuda önemli görevler beklemektedir.

Aster-İş kendi örgüt gücünü ve işyerlerindeki daha da gelişecek olan örgütlülüğünü somut olarak değerlendirirken aynı anda bütün işkollarında demokratik ve yığın sendikalarının, askeri işyerleri işçilerinin savaşımına sonuna kadar duyarlı olmalarına, sınıf dayanışmasının sürekli kılınacağına soyut değil somut bir gelişme olduğuna inanmaktadır.

Bütün bu nedenlerden ve gelişmelerden kalkarak Genel Yürütme Kurulumuz,

Bütün DİSK üyesi sendikaları,
Bütün DİSK dışındaki ilerici sendikaları,
Bütün demokratik yığın örgütlerini,
Bütün ilerici parlamenterleri,
Bütün memleketini ve insanları sevenleri ve emekçiden, işçiden yana olanları,

Harb-İş'e karşı yürüttüğümüz onurlu sendikal savaşıma destek göstermeye,

Bütün askeri işyerleri işçilerini daha yüksek bir sendikal birliği oluşturmak için, yeni dönemde yeni görevlere çağırır.

ASTER-İŞ GENEL YÜRÜTME KURULU

EK-1

275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununun 20 maddesinin 11. bendi Türkiye'ye kısıtlı grev hakkını "Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı" işyerlerinde daha da kısıtlamıştır.

Yasanın bu hükmü aynen şöyledir :

"Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığınca doğrudan doğruya işletilen işyerlerindeki işçilerin ücret vesair çalışma şartlarının, piyasada benzeri işyerlerindeki ücret vesair çalışma şartlarına nazaran işçilerin aleyhinde olduğunun yetkili işçi sendikası veya federasyonun başvurusu üzerine Yüksek Hakem Kurulunca tesbit edilmesi halinde, bu işyerlerinde greve karar verilebilir."

Ancak bu çıkış yolu bütün bu engellemelere karşın yeni bir setle durdurulabilmektedir. Bakanlar Kurulunun üç aylık grev erteleme hakkının olduğu düşünülürse, aylarca süren toplu sözleşme görüşmelerinin arkasından yine aylarca süren Yüksek Hakem Kurulu engeli getirilecek, yine arkasından Bakanlar Kurulunun erteleme kararı grevi iki yıllık bir sürenin içinde uygulamaya olanağını kaldıracaktır. Yasada belirtilmesine karşın uygulamada grev olanağı işte böylesine büyük engellere da anmaktadır.

EK-2

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün saptadığı standartlara uygun olmayan işkolu ayrımının egemen olduğu ülkemizde askeri işyerleri işkolu ayrı bir işkolu olarak saptanmıştır. Metal, gemi yapımı ve onarımı, uçak onarımı işyerlerinin ağırlıkta olduğu askeri sanayiimiz ayrıca dikimevlerini ve hizmet işyerlerini de kapsamaktadır. Bu arada gizli ve açık anlaşmalara göre oluşturulan NATO, SENTO ve ABD Silâhlı Kuvvetleri işyerlerinde üretime yönelik işyerleri yok denecek kadar azdır. Askeri işyerlerinin mutlak çoğunluğuna yakın bir bölümünün çalıştığı Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı işyerlerinde çalışma yaşamını düzenleyen bütün yasalar, genelge ve kararname-ler ayrı bir biçimde uygulanmaktadır. Öte yandan bu işyerlerindeki çalışma koşulları için Bakanlık içi genelgeler veya kararname-ler, diğer devlet işyerlerinden çok ayrı bir biçimde uygulama alanı bulmaktadır.

Milli Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı işyerleri devletin askeri işyerleridir. Bu işyerlerinin hukuksal yapısının diğer işyerlerinden farklı olması birer askeri işyeri olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak bu farklılıklar işçilerin çalışma koşullarına olumlu değil, olumsuz bir biçimde yansıyor demokratik hakları budayacak ritelikte olmuştur.

Askeri işyerlerinde çalışan işçiler ek yüklerle karşı karşıya bırakılmışlardır. Bu yük Parlamento Milli Savunma Komisyonunda geçirilen ve Parlamento'ya iletilecek olan "Askeri Ceza Yasası" Tasarısında daha da arttırılmaktadır. Burada "askeri şahıs" olarak nitelenen askeri işyeri işçilerinin üzerine ayrı yasalarla getirilen kısıtlayıcı hükümlerden bazılarını alıyoruz:

. "Askeri Ceza Kanunu" : Madde:3: " Askeri şahıslar Mareşal, Büyük Amiral'den asteğmene kadar subaylar ile kıdemli başçavuştan ere kadar erat ve billumun askeri memurlar, askeri adli hakimler ve müstahdemler (Not: Müstahdemler iş kanunı kapsamındaki işçiler sayılmaktadır.) askeri talebelerdir. " Madde:148: " B. Türk Ceza Kanununun 141 ve 142. Maddelerinde yazılı olan cürümleri ordu içinde veya ordu mensubları ve askeri fabrika ve müesseselerdeki müstahdemler veya işçiler arasında işleyenlerin suçları yarıdan aşağı olmak üzere arttırılır. Bu cürümler seferberlik zamanında işlenirse ceza iki misli olarak hükmolunur. Madde:173: " 1. Askeri disiplin amirleri, askeri memurları maktu ve daimi ücretli veya maaşlı olarak ordu hizmetinde bulunan müstahdemlere selahiyetleri oldukları disiplin cezaları verebilirler."

. "Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun" Madde:38: " Sivil Personelin öğrenim ve sosyal durumları gözönüne alınarak verilen cezalar yukardaki fıkralar hükümlerine göre yerine getirilir. "Madde:46: "Oda Hapsi,

bütün askeri kişilere ,göz hapsi ise subaylara,askeri makamlara
assubaylara ve sivil personele verilir."

."Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu "Madde:10:
"Bu Kanun uygulanmasında aşağıda yazılı olanlar asker kişi sayıl-
lırlar:

.....

.....

C.Milli Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve
kuruluşlarında çalışan sivil personel ,

D.Askeri işyerlerinde çalışan ve iş kanununa tabii olan işçiler,

.....

F.Askeri yargı organlarında tutuklanmış veya hapsedilmiş veya
askeri makamlarca muhafaza altına alınmış veya gözaltına alınmış
kişiler."

Harb-iş yöneticileri saldırılarını faşist ~~ve~~ maoçu faşistlerin aracılığı ile ve onların yayın organları ile sürdürdüler. Sürdürüyorlar. Tercüman Gazetesinin köşe yazarı Ahmet Kabaklı'dan Aydınlık Gazetesinin köşe yazarı Gülay Kurnaz'a ve yine Tercüman Gazetesinin yazarı Refik Sönmezsoy'a kadar sermayenin kiralık kalemeleri örgütümüzü karalamaya çalıştılar. İleride bir parti olan CHP'nin içine sızmış sermayenin ajanı Durukan maoçu ve faşist gazetelere haberleri dikte ettirerek sendikamıza saldırırken Harb-iş Kocaeli Şubasının başında bulunan AP'li ve MHP'li zorbalı yayınladıkları bildirilerde Durukan'ı aratmayacak yalan açıklamalarda bulundular.

İşte bunlardan birer örnek:

. MHP'nin Gölcük İlçe Başkanı ve Harb-iş Kocaeli Şubesi Sekreteri Vecdi Verit'in MHP ilçe Başkanı imzasıyla 26 Aralık 1978 Tarihli bildiriden: "Töb-der, Halkevi, Aster-iş gibi legal görünümlü ancak amaç itibariyle illegal olan kuruluşlar.."

. Aydınlık Gazetesi: 22 Aralık 1978 .Gülay Kurnaz "Kenan Durukan'ı Bekleyen Görev" adlı yazısından: "Gerçekten özellikle son dönemde sahte TKP'nin Maden-iş ve Aster-iş Sendikalarını kullanarak milli savunma sanayiinde askeri işyerlerinde yürüttüğü faaliyetleri hızlandırdığı gözlenmektedir. Milli savunma sanayiine yönelik bu tehdit önlenemezse, Durukan'ın da belirttiği gibi faturasını milletçe ödeyeceğimiz zararlara, tehlikeli sonuçlara yolaçabilir. (...) Ancak hemen belirtelimki Kenan Durukan'ın bizzat kendisi bu konuda en etkili acil tedbirleri ve tehlikeli oyunları önleyebilecek kişilerin başında gelmektedir."

. Öte yandan 31 Ocak 1979 tarihinde Tercüman ve Aydınlık Gazeteleri aynı dille Sendikamızın örgütlü olduğu Taşkızca Tersane Komutanlığı işyerinden 3.000 işçinin ayrıldığı haberini yaydılar. Bu yalan Haber hakkında diğer yalan haberler gibi sendikamızca yasal işlemlere başlanmıştır.

Aralık ayının ilk haftalarında yasalara ve genelgelere ters olarak Gölçük Tersane Komutanlığı işyerinde çalışma saatlerinde işçilerden Harb-iş zorla üye fişlerizalmıştır. Harb-iş bunu yaparken işverenvekilinin örgütlülüğünden yararlanmıştır. İşveren vekili "tarafsızlık" görünümüne bürünmesi Aster-iş'e karşı bir silah olarak kullanılmıştır. Bir yandan ustabaşları postabaşları ve şefler üretimi aksatarak üye fişleri için işçi-yi zorlarken öte yandan Harb-iş'in militanları o gün için izin almalarına ve hasta olduklarını söyleyerek işten ayrılmalarına karşılık işyerine sokularak üye fişlerinin alınmasını denetlemişlerdir. Böylece sendikalar kanununun 19. Maddesine ve Komutanlığın "yayımlarına" ve toplu sözleşmedeki kurallara ters bir uygulama içine girilmiştir.

Sendikamız bu konuda yasal yollara başvurmuştur. O sıralarda Milli Savunma Bakanlığı'nı uyarmış, doğabilecek olaylardan Aster-iş'in sorumlu tutulmayacağına belirtmiştir. Ayrıca Aster-iş işyeri temsilcileri ve üyeleri oluşturdukları tutanaklarla sorumluları birer birer açıklamışlardır.

İşte Baskılardan birkaç örnek:

• Gölcük Tersane Komutanlığı işyerinde işveren vekillerinin baskılarına yüzlerce örnek vardır. Tek tek olayların dışında toplu baskılara geçildiği dönemler bir çok kez gözükmiştir. Sendikamız bunun için MSE'ye başvurarak diğer işyerlerinde yapılan baskılar üzerine ayrıntılı raporlar iletmıştır. Hatta Gölcük Tersane Komutanlığı işyerine askeri müfettişlerden oluşan bir heyet gönderilmiştir. Ama bu konuda çözüm yoluna bu güne kadar girilmiş değildir.

Gölcük Tersane Komutanlığı işyerinde işten çıkarılmalarla sonuçlanan birçok demokratik olmayan baskılar olmuştur. 56 Boru Fabrikasında çalışan Afer Elmas adlı bir işçi haberleşmenin gizliliği bozularak mektubu açılmış ve içinden çıkan tebrik kartı nedeniyle; 26 Kaynak Fabrikasında çalışan Sadullah Barha adlı bir işçi DİSK A TİPİ Eğitimlerine katıldığı gerekçesiyle işten çıkarılabilmektedir. Bunun ötesinde yüzlerce ücret kesintileriyle sonuçlanan cezalandırmalar gerçekleştirilmiştir.

• İstanbul Hava Harb Okulu işyerinde işçilerin bıyıkları okul komutanlığının emri ile kestirilmiştir. Saçlarının uzatılmasına kesin yasak konulmuştur.

• 1018 Ağır Bakım Tamir Fabrikasında çalışan işçilere ücretli izin verilerek onların Aster-iş'ten istifaları sağlanmaya çalışılmıştır.

• Yine Umuryeri Onarım Destek Komutanlığı işyerinde işçilerin Aster-iş'ten istifa etmesinin gerçekleşmesi için komutanlıkça askeri araç verilmiştir. Aynı işyerinde işçi kantinindeki işçilerin yerine erler getirilerek çalıştırılmış, işçiler istifaya gönderilmiştir.

• Ankara 2 Nolu Dikimevi'nde Aster-iş Örgütleniş sorumlularının dolapları izin almaksızın kırılarak Aster-iş üye fişlerine el konulmuştur.

EK-7

Askeri işyerlerinde işveren vekilleri ceza yetkileri konusundaki sözleşme hükmi aynen şöyledir:

"Madde:96:Ceza verme yetkisi:" Bu sözleşme ile düzenlenen cezalar ve yürürlükteki iş yasasının işten çıkarma cezası, işyerlerinde aşağıdaki yetkililer tarafından verilir.

Amirlerin özel yasalardaki yetkileri saklı kalmak kaydıyla işçilere iş yasası ve bu sözleşmeye ekli ceza cetvelindeki cezalar uygulanır.

İşçi aynı fiilden dolayı iki ceza verilemez.

İşveren vekili ve işveren vekili muavinlerine doğrudan doğruya bağlı ilk kademedeki amirler bizzat gördükleri suçlardan dolayı kendi emri altında çalışan işçilere, teknik inceleme ve istişare kuruluna gitmeden işçinin savunması alınmak kaydıyla ceza vermeye yetkilidirler.

Bunun dışında yukardaki ve diğer yetkililer suç teşkil eden olayı "İnceleme ve Teknik İstişare Kurulu"na intikal ettirirler. Bu halde kurul derhal toplanır. Ve en geç üç günü içinde istişari mahiyetteki raporunu işveren vekiline verir.

Her halde işten çıkarma cezası verme yetkisi işveren vekiline aittir. Bütün cezalar işveren vekilinin onayından sonra kesinleşir.

İşveren vekilinin ceza verme yetkisi mutlak olup istişare kurulunun raporuyla bağlı değildir."

6. Harb-iş Sendikası ile MSB arasında imzalanan 7. Dönem İşyeri 5. Dönem İşkolu Sözleşmesi)

EK-8-

Harb-iş'in Sendikamıza ilettiği işkolu fesih bildirimi..

Harb-iş Sendikası 5.Dönem işkolu sözleşmesini 29 Ocak tarihinde Bakanlığa ilettiği bir yazı ile feshettiğini bildirdi. Arkasından 31 Ocak tarihinde sendikamıza işkolu seviyesinde Toplu iş sözleşmesi yapacağını bildiren bir yazı gönderdi. Ancak bu fesih işleminin işyerleri düzeyinde yapılmadığı dikkati çekiyordu. Oysa Harb-iş Sendikasının feshettiğini belirttiği sözleşme özdeş ve tek bir sözleşme olan 5.Dönem işkolu ve 7. Dönem işyerleri sözleşmesiydi. Bu arada bu fesih işlemlerinden Harb-iş'in bazı şube başkanlarının haberdar olmadığı bizzat Harb-iş'in genel başkanı Kenan Durukan tarafından Gölcük'te yayınlanan "Doğuş" gazetesinde açıklandı.

Durukan, fesih işlemini bölgesine sinsî ve art amaçlı olarak yaparken, sendikamız bu eşitsiz ve haksız durumun ortadan kalkması için yasal girişimlerine yoğunluk kazandırdı. Harb-iş'in bir önceki sözleşme için taraf olmasının yanında Milli Savunma Bakanlığının da taraf olmasına karşın, fesih işlemini gerçekleştirilmemiş olması sendikamızın işyerleri ve bölge kademelerinde geniş tepkilere yolaçtı. Toplu iş sözleşmesinin imzalanmasından sonra Milli Savunma Bakanlığı tarafından yayınlanan "Başemir" in belirttiği tarihin "unutulmasına" duyulan bu tepki haklı bir tepki olmuştur. Çünkü o günün Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık çıkardığı "Başemir" de şunları belirtiyordu: "Bu toplu iş sözleşmesi 2 yıl süreli olup bazı hükümleri 1 Mart 1977 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girecek ve 28 Şubat 1979 tarihinden itibaren yeni sözleşme akdedilinceye kadar bu sözleşme hükümlerinin uygulanmasına hizmet akti olarak devam edilecektir"